

Єднаймося в Просвіті!

Був наказ – до виходу!
– До зброї!
Україна розп'ята в огнях.
Кожна хата родила героїв,
Месник руку могутню підняв.
Був наказ, як гаряче залізо,
Слова сяяли чином живим,
Боротьба стала честі девізом,
Мість горіла завзяттям грізним.
Марко БОЄСЛАВ

43 (563)
15 жовтня
2015 р.

Тижневик "Галицька Просвіта" * Засновник – Івано-Франківське ОО ВУТ "Просвіта" ім. Т. Шевченка * Свідоцтво – ІФ № 521 від 15.06.2004 р. * Шеф-редактор – Степан Волковецький * Головний редактор – Богдан Вівчар * Літературний редактор – Ірина Шумада * Верстка – Марія Дзєбчук * Набір – Наталя Дяченко * Друк – КП фірма "ЛІК" * Тираж – 2000 примірників * Замовлення – № 1049 * Наша адреса: 76018, м. Івано-Франківськ, вул. М. Грушевського, 18 * тел. (0342) 75-05-86, * тел./факс (03422) 2-38-67 * e-mail: oblasna-prosvita@ukr.net * http://uaoprosvita.if.ua/ * Наші реквізити: Р/р 26003300012896 в ПАТ "Ідея Банк" МФО 336310, код 04929075. * За зміст і достовірність інформації у рекламі відповідає рекламодавець * Редакція не завжди поділяє позицію авторів публікацій і подає матеріали для дискусії * За точність викладених фактів відповідає автор * Редакція застерігає за собою право редагувати і скорочувати матеріали * Листування з читачами – тільки на сторінках газети

НАРОД І АРМІЯ:

ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ

НЕСКОРЕНІ

АРМІЯ БЕЗ ДЕРЖАВИ – ЗА ДЕРЖАВУ ПРОТИ ОКУПАНТІВ УСІХ МАСТЕЙ

14 жовтня 1942 року – дата більше символічна, ніж хронологічна, від якої зазвичай ведеться відлік історії Української Повстанської Армії. Безперечно, армії не створюються за один день, тим більше просто у святковий. Але традиція, яку започаткував Роман Шухевич своїм наказом у 1947-му, закріпилася, і саме Покрову асоціюють не тільки з днем козацтва, а й із зародженням Повстанської армії, яка постала як факт швидше на початку 1943-го. А тепер уже Указом Президента Петра Порошенка – це День захисника України.

ЧОМУ УПА НЕ ОУН

Рух, який восени 1942 року німецькі спецслужби характеризували як повстанський, зародився на Волині – у регіоні, де нацистський окупаційний режим виявив свою найпотворнішу сутність із численними облавами на населення для вивезення на роботу до Німеччини, систематичними реквізиціями продовольства та худоби в селян, спаленням сіл, актами політичного терору й геноциду. Саме тут склалися передумови для зародження потужного збройного опору окупантам, який очолила Організація Українських Націоналістів (бандерівців).

Звичайно, провідну позицію останньої в розгортанні та подальшому функціонуванні УПА не можна применшити, позаяк на базі саме оунівських бойових формувалися повстанські загони, а мережа підпілля стала своєрідним логістичним тилом (запіллям) «лісової армії». Однак потрібно чітко розуміти відмінність між цими організаціями. УПА була армією з власною військовою структурою (военні округи, тактичні відтинки, з'єднання, курені, сотні, чоти, рої тощо), дисципліною (за дотриманням якої стежила Військово-політична жандармерія (ВПЖ)), мережею допоміжних служб (медичних, господарських, зв'язкових), осередками підготовки повстанських кадрів (підстаршинські й старшинські школи), військовою присягою, відзнаками та медалями, воювала під синьо-жовтим прапором (а не червоно-чорним) і з липня 1944-го підпорядковувалася вищому військово-політичному органу воюючої України – Українській головній визвольній раді (УГВР). У той час як ОУН була підпільною організацією зі своїми правилами конспірації, розгалуженою нелегальною структурою, ієрархією, судовими органами, системою виховання та навчання членів, присягою, прапором тощо.

Звичайно, ОУН і УПА були нерозривно пов'язані між собою протягом усієї боротьби (керівники першої обіймали командні посади в другій, які чимало її членів перебували в УПА), і між ними неможливо провести чітку лінію розламу, позаяк одне випливало з іншого й одне в одному продовжувалося. І водночас не варто ставити ризику й сприймати їх як одне ціле: не всі оунівці були учасниками повстанського руху, як і не всі повстанці ставали членами ОУН чи навіть ідеологічними націоналістами. У документах підпілля ніколи не вживалося словосполучення «ОУН–УПА», а після згортання повстанського руху йшлося лише про збройне підпілля. Ця аббревіатура є продуктом радянських органів держбезпеки і значною мірою залишається незмінною в масовій свідомості до сьогодні.

(Чит. 3 стор.)

ВИБОРИ-2015

ОСОБИСТОСТІ «ПРОСВІТИ»

Степан ВОЛКОВЕЦЬКИЙ:

ДОСВІД РЕАЛІЗУВАТИ Й ПЕРЕДАТИ

СТЕПАН ВОЛКОВЕЦЬКИЙ – КАНДИДАТ У ДЕПУТАТИ ДО ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ РАДИ (ОКРУГ 14, м. ДОЛИНА).

ВО «БАТЬКІВЩИНА» У ВИБОРЧОМУ БЮЛЕТЕНІ № 9

БІОГРАФІЯ (штрихи)

Народився в селі Витвицькому Долинського району. З медаллю закінчив Витвицьку середню школу, в 1969 – фізичний, а в 1995 році – спеціальний правовий факультет Львівського держуніверситету, в 1975 році – аспірантуру у Москві, в 2001 – Грузинську дипломатичну академію. Кандидат технічних наук, доцент. Працював на Уралі, служив в армії.

Депутат Верховної Ради перших двох скликань від Долинського виборчого округу (1992–1998), голова Івано-Франківської обласної ради (1992–1998), голова облдержадміністрації (1995–

1997), Надзвичайний і Повноважний Посол України в Грузії (1998–2003) та в Азербайджані (2005–2007). Втретє обраний головою обласного об'єднання ВУТ «Просвіта» ім. Т. Шевченка, депутат обласної ради (фракція «Батьківщина»), Безпартійний. Одружений. Батько двох синів.

ПОЛІТИЧНА ПОЗИЦІЯ

Один із лідерів національного відродження на Прикарпатті: Товариства української мови ім. Т. Шевченка, Руху (заступник голови Крайової ради), делегат Установчого з'їзду Руху (1989). У КПРС не був.

Активний учасник Помаранчевої революції, був відповідальним за Івано-Франківську область від коаліції «Сила народу». Заснував газету «Галицька Просвіта», яка стала рупором опозиції в той час.

З приходом до влади режиму В. Януковича разом із Д. Захаруком організу-

вав та очолив обласну організацію Народного Комітету захисту України, опозиційну до режиму. Організовував протестні акції в 2010–2013 роках, коли більшість громадян і політиків не хотіли бачити загрози від режиму Януковича–Азарова–Табачника.

З початком російської агресії закликав земляків організувати структуру територіальної оборони. Очолив оргкомітет, пізніше наглядову раду «Народного ополчення Прикарпаття» як основи територіальної оборони в області.

Надавав допомогу війнам АТО і переселенцям з Криму й Донбасу (штаб такої допомоги та офіс їхньої громадської організації розміщені в НД «Просвіта»).

Є активним прихильником і одним із керівників в області «Руху за Україну в НАТО».

(Чит. 2 стор.)

Євгенія БАРДЯК: Я ВІРЮ В ТЕ, ЩО РОБЛЮ

РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА І СПІВПРАЦЯ З СІЛЬСЬКОЮ МОЛОДДЮ – ОСНОВНІ ПРІОРИТЕТИ РОБОТИ ЄВГЕНІЇ БАРДЯК ЯК КЕРІВНИКА ІВАНО-ФРАНКІВСЬКОЇ ОБЛАСНОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ «МОЛОДА ПРОСВІТА» ВІД ПОЧАТКУ ЇЇ ГОЛОВУВАННЯ. СЬОГОДНІ ПРОСВІТЯНКА ДІЛИТЬСЯ СВОЇМИ ПЛАНАМИ І БАЧЕННЯМ ПОБУДОВИ ЄВРОПЕЙСЬКОГО УКРАЇНСЬКОГО СЕЛА.

Т. Д.: Євгеніє, ви за ф а х о м лікар, працюєте викладачем в Івано-Франківському національному медичному університеті... Така молода, а вже захистили кандидатську дисертацію у галузі медицини. Що спонукає вас, крім основної справи, займатися ще й громадською діяльністю?

Є. Б.: Я вбачаю потребу віддавати частинку свого часу, навичок і вмінь на користь громади, адже ніколи ніхто нам не прийде допомагати, якщо ми самі цього не зробимо. Всі зміни у суспільстві залежать від кожного з нас. Час кожному

це зрозуміти й почати активно працювати.

Т. Д.: Знаю, що у вас прекрасна сім'я: люблячий чоловік, маленький син Орест. Як вони сприймають вашу громадську діяльність?

Є. Б.: Чоловік мене дуже підтримує не тільки морально, але й фізично: завжди супроводжує у поїздках до людей, підказує, дає настанови. Його думку, досвід я дуже поважаю і ціную. Син трохи більше часу змушений проводити зі своїми бабусями, але, зрештою, багато уваги йому доводилося.

Т. Д.: Розкажи детальніше про твоє бачення розвитку села, адже це основне питання, яким ти вже давно займаєшся.

Є. Б.: Найголовніше питання, яке турбує мене й усіх мешканців села (як і міста, зрештою, теж) – це питання ремонту доріг. До вирішення цієї проблеми має бути, на мою думку, дещо інший підхід. Треба зро-

бити село, перш за все, туристично привабливим, що у свою чергу приверне увагу вищого керівництва до ремонту доріг саме в цьому конкретному селі й зробить це питання нагальним.

Т. Д.: Що це означає на практиці?

Є. Б.: У кожного населеного пункту є унікальна історія та ресурси, які потрібно тільки вміло подати й правильно розрекламувати. Створити, так би мовити, бренд, образ села, який приваблюватиме до себе туристів як з області та й загалом країни, так і з-за кордону. Збільшення попиту, відповідно, підвищуватиме пропозицію, а отже, буде виникати потреба в започаткуванні й розвитку певних виробництв і надання послуг. Наприклад, якщо буде створено, скажімо, славу, що в селі

(Чит. 2 стор.)

Оксана ТЕБЕШЕВСЬКА: ТІЛЬКИ В УКРАЇНА БУЛА

ТЕБЕШЕВСЬКА ОКСАНА СТЕПАНІВНА – КАНДИДАТ У ДЕПУТАТИ ДО ОБЛАСНОЇ РАДИ ПО ОКРУГУ № 21 (ГОЛИНЬ, НОВИЦЯ, ДОБРОВЛЯНИ, ПІЙЛО, ДОВГА КАЛУСЬКА, ТУЖИЛІВ). ОКСАНА СТЕПАНІВНА – ДАВНЯ ПРОСВІТЯНКА І ЗАСТУПНИК ГОЛОВИ КАЛУСЬКОГО РМО «ПРОСВІТА» І В УСІХ СПРАВАХ РЕАЛІЗУЄ ІДЕЇ «ПРОСВІТИ». ЇЇ НЕЗМІННИЙ ДЕВІЗ – «СЛУЖИТИ ЛЮДЯМ І УКРАЇНІ». АКТИВНИЙ І СУМЛІННИЙ ДЕПУТАТ ОБЛАСНОЇ РАДИ. УЧАСНИЦЯ РЕВОЛЮЦІЇ ГІДНОСТІ.

За неповних два роки побувала в 32 селах Калуського району, де зустрічалася з людьми, вивчала їхні

проблеми, допомагала у вирішенні соціально-економічних, освітньо-культурних проблем. Як депутат обласної ради (фракція «Свобода») подала низку запитів і звернень до обласної влади, домогалася їхнього вирішення на сесіях обласної ради.

Допомагає онкохворим, інвалідам, нашим воїнам, які воюють на сході. Організовує і проводить спортивні турніри, вечори пам'яті, відзначення історичних дат, презентації творчості талановитих прикарпатців, зустрічі з цікавими людьми, акцію «Подаруй бібліотеці українську книжку». Уже 30 бібліотек отримали десятки примірників творів сучасних українських письменників.

Має понад 30-річний досвід роботи в освітній галузі.

Заслужений учитель України.

Її учні впродовж двох десятиліть є призерами олімпіад і конкурсів в Україні.

Авторка восьми навчальних посібників для вчителів і учнів. За її словнико-

вими диктантами з української мови учні готуються до ЗНО, підвищують свою грамотність.

Член Національної спілки письменників, нагороджена медаллю ВУТ «Просвіта» «Будівничий України».

Вона за Україну вболіває, задля неї живе. Авторка п'яти художніх книжок, збірника пісень «Любові цілюще джерело», численних публікацій у пресі про людей Калущини. Зараз видає книжку про історію села Голинь.

За її сприяння на Калущині відкрито меморіальні дошки славетним українцям – Богданові Стебельському, Михайлові Лозинському, Миколі Климишину.

ВИБОРИ-2015

ОСОБИСТОСТІ «ПРОСВІТИ»

Степан Волковецький: ДОСВІД РЕАЛІЗУВАТИ Й ПЕРЕДАТИ

(Поч. на 1 стор.)

ЩО ЗРОБИВ

Як депутат Верховної Ради. Безпосередній учасник проголошення Незалежності України. Разом із депутатами з Народної ради (опозиції у Верховній Раді) ініціював і сприяв ухваленню низки законів та актів, які створили законодавчу базу держави, в тому числі Декларацію про державний суверенітет України, Акт проголошення Незалежності України (співавтор одного з проєктів), взяв активну участь у конституційному процесі як керівник однієї з робочих груп, законів про статус гірських населених пунктів, про освіту, про соціальне страхування, про релігійні організації, про перерозподіл бюджету на користь місцевих органів влади і багатьох інших. Сприяв успішному проведенню Всеукраїнського референдуму 1 грудня 1991 року як заступник голови Тимчасової комісії Верховної Ради, неодноразово виступав від імені парламенту України в Раді Європи та в її органах. Будучи депутатом двох скликань, на відміну від більшості колег, житла в Києві не взяв.

Як голова обласної ради, облдержадміністрації всіляко підтримував процеси національного, релігійного відродження (зокрема, в області було споруджено 80 церков, 127 будувалося), відновлення історичної справедливості, в тому числі визнання ОУН-УПА. Реалізований проєкт із земельного кадастру, засновані навчальні заклади нового зразка,

зокрема, військово-спортивний ліцей у м. Надвірна, природничо-математичний ліцей в м. Долина, лісгосподарський коледж в м. Болахів, організований батальйон Національної гвардії в Івано-Франківську.

Допомагаючи своїм виборцям у Долинському районі: 1) разом із колегами-депутатами добився ухвалення закону про статус гірських населених пунктів; 2) сприяв будівництву церков, монастирів (Гошів, Долина, Сенечів); 3) сприяв і виділив кошти на реконструкцію озера та будівництво каналізаційного колектора в Долині, на впорядкування русла річок Свіча та Лужанка, на будівництво лікарні та санстанції в Долині, на придбання сучасної медичної апаратури (рентгенустановок, ультразвукової діагностики), санітарного транспорту, на ремонт школи-інтернату, впорядкування телефонного зв'язку району (Долина) і ін.; 4) сприяв благоустрою села Витвиця (школа, центр, пам'ятник З. Красівському), газифікації сіл району та багато іншого.

Як депутат обласної ради надавав підтримку у фінансуванні інфраструктури Долини з обласного бюджету та матеріальну допомогу землякам-долинцям.

Як посол України в Грузії організував: 1) українську школу в Грузії (на сьогодні – єдина в східній діаспорі); 2) українську діаспору в КРУГ – Координаційну раду українців Грузії зі своїм друкуванням органом; 3) консульську установу України в м. Поті; 4) оновлення експозиції

музею Лесі Українки в Сурамі та встановлення їй меморіальної дошки в Тбілісі; 5) започаткував будівництво Посольства України в Грузії в центрі грузинської столиці; 6) забезпечив високий рівень співробітництва й довіри між Україною і Грузією.

Як посол України в Азербайджані: 1) організував спорудження пам'ятника Т. Шевченку в Баку; 2) добився виділення земельної ділянки в престижному місці столиці Азербайджану для будівництва українського посольства; 3) сприяв вирішенню стратегічно важливого для України завдання – постачання каспійської нафти Україні та багато іншого.

Як голова обласної «Просвіти» (п'ятий рік працює на цій посаді безоплатно) розробив і впроваджував Концепцію відродження «Просвіти» в кожному населеному пункті області, навчальних і трудових колективах. Як депутат обласної ради ініціював та розробив регіональну цільову Програму «Просвіта: XXI століття», яка була затверджена обласною радою (2013).

Був організатором створення Музею народної шани Т. Шевченка в Народному домі «Просвіта», який був відкритий в серпні 2014 року й приурочений 200-му ювілею нашого генія.

ЩО ЗРОБИТЬ. Відстоюватиме інтереси громади м. Долина в обласній раді, використовуватиме свій великий досвід для остаточної перемоги української національної ідеї як духовної основи української Держави.

Євгенія Бардяк: Я ВІРЮ В ТЕ, ЩО РОБЛЮ

(Поч. на 1 стор.)

можна навчатися верховій їзді або гончарству чи ковалству, люди з міста, якщо до них правильно донести цю інформацію, будуть зацікавлені взяти участь у таких навчаннях, тому приїжджатимуть сім'ями, з дітьми. Зі збільшення кількості відвідувачів, можна буде започаткувати перспективні малі фірми та підприємства, що, до речі, даватиме нові робочі місця.

Або інший варіант: відомо, що українська сільськогосподарська продукція є екологічно чистою, без хімічних додатків, на неї є великий попит у містах. Як варіант, можна налагодити доставку цієї продукції «від дверей до дверей», себто від сільського виробника до міського споживача, що також буде джерелом доходів села і покращенням його матеріального становища.

Т. Д.: Яким чином, на вашу думку як медика, можна покращити надання медичних послуг у селах?

Є. Б.: У кожному селі має бути створений Центр надання невідкладної медичної допомоги з належним матеріальним наповненням, аби люди могли

отримати необхідну допомогу до приїзду медиків з районної лікарні. Також важливо, аби в селах відбувалися регулярні консультації висококваліфікованими лікарями-спеціалістами.

Т. Д.: Інший напрям, який потребує уваги, – це розвиток освіти, культури і спорту. Чи маєш ідеї для їхнього покращення?

Є. Б.: У наш час доступно дуже багато різноманітних навчальних програм для молоді. Часто люди з села не знають про це, бо така інформація до них не доходить. Дуже важливо, аби сільська молодь брала участь у різноманітних навчальних семінарах, стипендіальних програмах, стажуваннях, призових конкурсах як в Україні, так і за кордоном. Оскільки я сама не один раз була учасницею таких програм, то зможу допомогти у цьому й іншим.

Важливо, щоб у кожному селі було створено Центр громадської активності на базі місцевого Народного дому чи Будинку культури або іншого закладу (на період, поки клуб не придатний до експлуатації), де відбуватимуться різноманітні творчі

та інтелектуальні заходи (перегляд фільмів, літературні читання, брейв-ринг тощо), гуртки під керівництвом викладачів. Також на базі таких Центрів громадської активності розвиватимуться і спортивні секції та наповнюватимуться оснащення для спортсменів. Під такі Центри легко можна знайти фінансування з Міжнародних фондів для купівлі необхідної апаратури, інвентаря, оплати праці запрошених викладачів. У Польщі, наприклад, у більшості гмін (так називається польське село) побудовані такі центри за кошти Євросоюзу. До нас теж уже потроху надходить фінансування, але обов'язковою умовою є співфінансування з місцевих бюджетів, що дуже складно організувати, якщо чиновники не мають на це доброї волі.

Т. Д.: Попри труднощі, з якими доводиться стикатися, ти надалі працюєш на користь громади. Що підтримує тебе?

Є. Б.: Я вірю в те, що роблю. Впевнена у своїх силах. І мене щиро болить серце за свою країну і людей.

Розмовляв Теодор ДРОВНИЧ

НА ЧАСІ. ДАЙДЖЕСТ

ПОВЕРНЕННЯ ЗМІЯ ГОРИНИЧА

ПАРТІЯ РЕГІОНІВ, ЯКОЇ НІБИ Й НЕ ІСНУЄ В АКТУАЛЬНІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ПОЛІТИЦІ, ЙДЕ НА МІСЦЕВІ ВИБОРИ КІЛЬКОМА КОЛОНАМИ

повіть одразу ж перебіжать в інший табір і всадять ножа в спину вчорашнім друзям. Зраджувати регіонали вміють віртуозно, цього в них не відібрати.

«Відродження» на вибори веде колишній заступник Коломойського в Дніпропетровській облдержадміністрації Святослав Олійник. Від цієї партії останній збирається балотуватися до обласної ради. Те, що «Відродження» складається переважно з колишніх членів ПР, включно з такими одіозними персонажами, як Віталій Хомутинник та Геннадій Кернес, Олійника зовсім не бентежить. За його словами, у «Відродження» пішли ті регіонали, які загалом були проти сепаратизму й стоять на патріотичних позиціях, а всі «погані» подалися в Опозиційний блок. Ця заява виглядає відверто брехливою і значно більше характеризує Олійника та його боса, ніж створену ними політичну силу.

Для тих, хто вірив у «патріота Коломойського», такий перебіг подій став вельми неприємним сюрпризом. Виявилось, що олігарх не гребує дружити з Кернесом. Альянс Коломойського з однопартиєцями Януковича наштовкує нас на ще один очевидний висновок: партія «УКРОП», у яку повірили багато волонтерів і ветеранів АТО та яка позиціонується як партія патріотів, керується з того самого кабінету, що й «Відродження». Незважаючи на зовнішню різницю ідеологій, обидві політсили є чимось на кшталт сполучених посудин, а ті, хто йде від них на вибори, вочевидь, узагалі не сповідують жодної ідеології.

Ще більше насторожує ситуація з проєктом «Наш край», який курується з владних кабінетів. Щоб приручити й використати частину електорату регіоналів у південних та східних областях, команда Порошенка нашвидку збила партію-чудовисько, у яку набрали колишніх членів ПР, котрі грали в партії Януковича другорядні ролі. При цьому не погребувала навіть сепаратистами й колаборантами. Наприклад, у Маріуполі від «Нашого краю» в мери висунувся нинішній голова Юрій Хотлубей, який виступав навесні 2014 року на антиукраїнських мітингах, запрошував російських окупантів і співпрацював із представниками бойовиків ДНР під час окупації міста.

На Банковій особливо не приховують свого кураторства над проєктом «Наш край». На початку вересня народний депутат від фракції Блоку Петра Порошенка Максим Єфімов очолив раду «Нашого краю» в Краматорську й тепер агітує за цю партію з рекламних бордів. Коли ж автор статті зателефонував голові фракції БПП у парламенті Юрієві Луценку й попросив прокоментувати це, Луценко вдав, ніби нічого не знає про нові політичні уподобання Єфімова і пообіцяв розібратися. Зрозуміло, виразної відповіді ми не дістали досі.

Голова Донецької обласної військово-цивільної адміністрації Павло Жебрівський також не приховує зв'язку з «Нашим краєм» і відверто виступає на його підтримку.

Наслідки такого альянсу передбачити неважко. Крім того, що від словосполучення «міцний господарник з Донбасу», враховуючи стан регіону, віддає неабияким

ТАК ДУМАЮ

ПРО АМНІСТІЮ*

Коли для збереження цілості держави треба амнестивати низку осіб, що вчинили тяжкі злочини, то мудрі керівники, не вагаючись, згоджуються на амністію зрадникам та убивцям. Саме такі обставини склалися в сучасній Україні.

Донецькі й луганські сепаратисти згодні піддатися владі Києва, якщо Київ їх амнестує. У київській владі нема кращого рішення цієї обставини, як погодитися на таке милосердя до негідників. Інтереси держави завжди вищі від міркувань помсти.

Але амнестування негідників та вороже наставлення до держави злочинців в Україні буде для московського Гітлера запорукою, що амнестовані убивці та зрадники у слушний момент вернуться до своєї антидержавної практики. Саме цього Україна не може допустити.

Тому амнестованих злочинців держава мусить позбутися, маючи на це державні закони безпеки. Потрібно лише удосконалити ці закони.

У низці європейських демократичних держав існує інститут позбавлення громадянства осіб, які порушують закони держави. Цей інститут треба запровадити і в Україні. Верховна Рада мусить окремим законом надати право Президенту позбавляти українського громадянства амнестованих злочинців. Саме амнестованих злочинців, бо поширити це право на інші категорії громадян наразі передчасно.

Громадська свідомість і моральні стандарти українських Президентів, як показала практика Незалежності, ще не аж такі високі, щоб дозволити Президентам мати вільну руку у позбавленні громадянства громадян України.

З чотирьох перших Президентів незалежної України двоє (50 відсотків) порушили присягу, дану українському народові. Про чинного Президента можна буде говорити лише після закінчення каденції.

Тому право позбавлення громадянства наразі треба поширити лише на амнестованих злочинців.

Пізніше положення цього закону належить занести і до Конституції України.

Держава мусить забезпечити себе від можливих ворожих дій агентів іноземних держав. Дії таких агентів яскраво виявили себе в останніх подіях на Донбасі та в Криму.

Святослав КАРАВАНСЬКИЙ

*Зберігаємо правопис автора.

абсурдом, то ще й нинішня влада з дивовижною послідовністю повторює помилки Віктора Ющенка і власними руками готує реванш відвертих пройдисвітів і зрадників. Це сьогодні «Наш край» – цілковито керований і залежний від Адміністрації Президента політичний Франкенштейн. Але завтра кон'юнктура може скластися таким чином, що уламки ПР зростуться знову й стануть грізною силою, яка всіляко гальмуватиме розвиток України за вказівками з Кремля.

Одного разу Президент Ющенко, борючись із Юлією Тимошенко, вплив якої дедалі зростав, своїми руками реанімував переможеного Януковича й таким чином підписав смертний вирок тисячам українців. Повсталий із політичної могилы Янукович через кілька років катком розчавив Ющенка і його «любих друзів», до числа яких входив і нинішній донецький очільник Жебрівський.

На жаль, маючи за плечима такий болючий досвід, вчорашні помаранчеві знову самі радісно вручають сокиру катам України в надії на те, що ті використовуватимуть її виключно для нарізки ковбаси.

Денис КАЗАНСЬКИЙ «УТ», ч. 39)

(Подано зі скороченнями)

ВІД РЕДАКЦІЇ. До слова, якщо на сході й півдні України ще можна говорити про певну доцільність таких політутворень, як «УКРОП» чи навіть «Наш край», то чому тут, на Прикарпатті, наші виборці мають підтримувати їх? Список «Нашого краю» до обрання, скажімо, очолює колишній заступник голови облдержадміністрації, регіонал Р. Гусак. Геть від влади п'явок і ворогів України – усіляких Кернесів, Добкінів, Фельдманів, Гіршфельдів, Шенцових та іже з ними, закликає харківська громада на захист Конституції і прав людини. А всі вони якраз і зібрались у цьому триголовому Змії Гориничі.

НАРОД І АРМІЯ: ІСТОРИЧНІ ПАРАЛЕЛІ

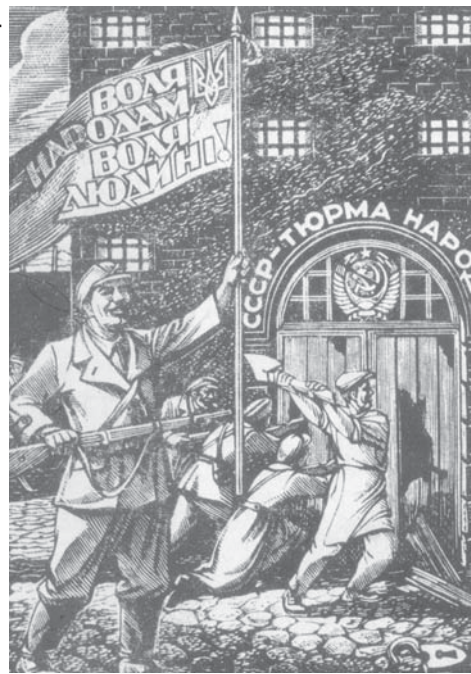
НЕСКОРЕНІ

АРМІЯ БЕЗ ДЕРЖАВИ – ЗА ДЕРЖАВУ
ПРОТИ ОКУПАНТІВ УСІХ МАСТЕЙ
(Поч. на 1 стор.)

ЗАГАЛЬНОУКРАЇНСЬКІ ГОРИЗОНТИ

Постання на початку 1943 року УПА й боротьба її бойових відділів аж до остаточного згорання за наказом УГВР у вересні 1949-го було якісно новим етапом в історії українського визвольного руху, в якому поєднувалися національні та соціальні завдання, антиколоніальна й антитоталітарна боротьба проти двох імперій-тиранів: сталінського СРСР та нацистської Німеччини. До лісу йшли, з одного боку, ті, хто був національно свідомим і хотів відновлення незалежності України, а з іншого – ті, хто виступав проти безмежного свавілля окупантів, прагнув соціальної та економічної свободи, обстоював людські права. Саме залучення до складу УПА вихідців із багатьох регіонів України (а серед них було також чимало східних українців), представників різних соціальних прошарків і політичних угруповань, національних меншин та іноземців значно розширило горизонти й завдання українського визвольного руху. Останній став більше орієнтуватися на розгортання демократичних антитоталітарних революцій серед народів Радянського Союзу, в чому вбачав єдиний ефективний шлях до повалення сталінської імперії та відновлення на її руїнах незалежної України та держав інших поневолених народів, набувши типових антиколоніальних рис. Значною мірою ці зрушення також вплинули на еволюцію ідеологічно-програмних засад ОУН, яка в серпні 1943-го здійснила поворот від захоплення авторитарними гаслами до демократичної платформи. Це був безпосередній наслідок постання УПА. Але чи можливий він був би без «лісової армії»?

Те, що з огляду на відносно вищий рівень національної свідомості й протестних настроїв населення та сприятливі історичні умови повстанський рух географічно виник саме на Волині (йдеться про її історичне визначення, що включає в себе сучасну Волинську, Рівненську області, північні райони Тернопільщини та більшість Житомирщини), не дає підстави характеризувати його лише як регіональний (західноукраїнський). На український П'ємонт – Галичину – він поширився тільки влітку 1943, а остаточно структури УПА тут сформувалися лише на початку 1944-го – у той час, коли почали створюватися також з'єднання УПА-Південь, що оперували на території сучасних Тернопільської, Хмельницької, Вінницької та Київської областей. Саме останні поряд із найсхіднішими відділами УПА-Північ, які інколи виділяють в окрему групу УПА-Схід, були

тим передовим авангардом, якому на відносно короткий період вдалося охопити (більшою-меншою мірою) повстанським рухом Правобережну Україну, просунувшись до Дніпра. УПА була виявом загальноукраїнського руху опору, який не обмежувався тими чи іншими регіонами, а прагнув набути загальнонаціонального масштабу. Участь багатьох вихідців із Наддніпрянської України в лавах УПА засвідчує також ту «палку любов», яку відчували радянські українці до більшовицького режиму після жайхт голодомору, примусової колективізації, сталінських репресій та ганебного відступу Червоної армії влітку 1941 року. Недарма, за оцінками німців, мобілізаційний потенціал УПА сягав 100 тис. осіб, реально ж у складі «лісової армії» на піку її чисельності перебувало до 35 тис. осіб. Та сягнувши максимальних кількісних і територіальних розмірів навесні-влітку 1944-го, ареали УПА почали стрімко скорочуватися під подальшим натиском радянської військово-поліційної машини, і «лісова армія» була змушена поступово перейти до тактики діяльності меншими відділами, а згодом і повністю влитися у збройне підпілля. Всупереч міфам про суто західноукраїнську природу повстанського руху, він із різним рівнем інтенсивності палахкотів аж до середини 1950-их років на переважній частині території України (одна з останніх боївок ОУН була ліквідована в 1955-му на Житомирщині).

КОЛИ УПА СТАЛА ФАКТОМ

Чи був український повстанський рух 1940-их років чимось аномальним на тлі визвольних рухів інших народів Європи та Азії? Треба наголосити, що майже всі вони були радикальними, вели безкомпромісну збройну боротьбу, застосовували насильство до своїх ворогів, жоден з

інсургентів (від ірландських бойовиків IRA до єврейських повстанців у Палестині) не носив «білих рукавиць» і не мав цілковито незаплямованої репутації. Можна по-різному трактувати дії, до яких були причетні вояки УПА, але при цьому залишається незмінним факт, що без їхньої боротьби була б далеко в чому неможлива сучасна Українська держава. Зрештою, попри зміну політичної кон'юнктури та цілеспрямовані спроби очорнити цей рух, історична пам'ять про нього за роки незалежності повернулася в українське суспільство й міцно утвердилася у свідомості частини громадян, ставши елементом масової культури та компонентом громадянської ідентичності.

Феномен УПА полягає в тому, що вона, на відміну від інших аналогічних синхронних рухів опору, виникла на базі високої організованості населення, звідки черпала свої сили та ресурси. Якщо радянський партизанський рух та інші комуністичні рухи опору в Європі фінансувалися, матеріально і кадрово забезпечувалися Кремлем, а національні рухи резистансу на кшталт Армії Крайової, «Вільної Франції» Шарля де Голля чи «Югославських військ на батьківщині» Драже Михайловича підтримувалися своїми еміграційними урядами в Лондоні та західними альянтами, то УПА виникла цілком на власному ґрунті і є більш народною та українською за характером формування і своїм складом, аніж, приміром, радянські партизанські загони.

Не маючи темного матеріального, кадрового і фінансового забезпечення, за доволі короткий період вона змогла не тільки розбудувати свою структуру, розгорнути бойові загони, налагодити матеріальне забезпечення та підготовку кадрів, а й чинити нейтриваліший у Центрально-Східній Європі збройний опір сталінській імперії.

1940–1950-их роках українські повстанці продемонстрували найвищий ступінь опірності двом тоталітарним режимам. Хоч частина з них під тиском обставин була змушена піти на співпрацю з окупантами, які мали чимало засобів для «впливу», та більшість вояків УПА воліли померти власною смертю, аби не здатися ворогу. Всі вони знали, що рано чи пізно загинуть, і розглядали свою смерть не в апокаліптичному, а в суто евангельському сенсі – як зерно, що, впавши в землю, має прорости, давши своє продовження у вигляді визвольної справи.

Олександр ПАГІРЯ

ВІД РЕДАКЦІЇ. І це зерно таки проросло, давши пагони жертвості шістдесятників, патріотичності перших рухівців, зрештою, тим загальноукраїнським ренесансом, який і привів до проголошення Акту Незалежності. А нині те зерно проростає героїзмом патріотів у російсько-українській війні на сході. У якій рано чи пізно Україна переможе.

ДОЛІ

КОХАННЯ, НАРОДЖЕНЕ В БОРНІ

Про Василя Штундера я дізнався 2008 року від його онуки Ірини Михайлюк. В той час у Крихівській ЗОШ я створив пошукову групу «Поклик», учасники якої отримали завдання зібрати матеріали про своїх родичів, що були учасниками національно-визвольних змагань у ХХ столітті. Принесла свою розповідь й Ірина Михайлюк, що проживала в с. Драгомирчани Тисменицького району. Разом ми продовжили пошуки й дослідження документів, спогадів та інших матеріалів, які стосувалися долі її діда Василя.

КАРТКА ПОЛІТИЧНОГО В'ЯЗНЯ СТАЛІНСЬКИХ ТАБОРІВ

Прізвище, ім'я, по-батькові: Штундер Василь Іванович.

Рік і місце народження: 28.03.1920, с. Черніїв Тисменицького р-ну Івано-Франківської обл. Після повернення з Сибіру жив у с. Драгомирчани Тисменицького району.

Національність і соціальний стан: українець, з заможних селян (1,2 га орної землі і 1,5 га сіножаті); **реманент:** віз, плуг, борони, сапки, січкаря; **худоба:** кінь, лоша, корова, телиця, кози, свиня, птиця.

Родина: батько – Штундер Іван, учасник I Світової війни, інвалід (без ноги); мати – Штундер Параска Максимівна; брати – Михайло і Микола; сестри – Мирослава й Олена. Дружина Василя – Параска Миколаївна Говзан, родом із с. Драгомирчани Тисменицького р-ну. Була вивезена в Сибір разом із сином Богданом. Спільні діти: син Володимир і донька – Світлана.

Членство в політичних партіях і громадських організаціях: член ОУН.

Служба в збройних силах, участь у бойових операціях: від мобілізації до Червоної армії ухилився, переховуючись в лісі. Після приходу німців жив у селі.

Вояк УПА з 1943 р., 4 Військова округа «Говерля», Тактичний відтинок № 22 «Чорний ліс», командир – Василь Андрусак. З майбутньою дружиною Параскою познайомився восени 1943 року, перебуваючи в сотні Різун (Василь Андрусак, псевда – Грегіт, Коваль, Різун, очолює курінь УПА «Скажені», а у 1945–1946 роках – тактичний відтинок УПА «Чорний ліс»).

Судові вироки: 7 грудня 1945 року військовий трибунал військ НКВС Тернопільської області за ст. 54-1 «б» КК УРСР засудив Штундера Василя Івановича до 15 років каторжних робіт з пораненням прав на 5 років і з конфіскацією майна. Відбув 11 років і 5 місяців.

Реабілітація: відповідно до ст. 1 Закону України від 17 квітня 1991 року «Про реабілітацію жертв політичних репресій на Україні» був реабілітований.

До УПА разом з іншими односельцями Василь Штундер вступив влітку 1943 року. Його командиром був легендарний Різун. «Домівкою» повстанців став Чорний ліс. Звідси вони здійснювали зухвалі наскоки на німецькі та угорські окупаційні підрозділи. Ім всіма засобами допомагало місцеве населення довколишніх сіл. Хата Параски Говзан, майбутньої дружини Василя, в селі Драгомирчани була біля самого лісу, й вона виконувала розвідку ворожих позицій, була зв'язкою. Повстанці часто зупинялись у цій хаті на ночівлю. Тоді Василеві вперше впала в око красива молода жінка, але

він і гадки не мав, що вони через півтора десятиліття зустрінуться у далекому Сибіру, де навік пов'яжуть свої долі.

27 листопада 1943 року німці розпочали операцію з оточення куреня «Скажені» під командуванням Андрусяка між селами Посіч і Завій у Чорному лісі. Повстанців було 220, а німців – 600 вояків. Повстанці прорвали кільце оточення з втратами удвічі-втричі меншими, ніж у ворога. У липні 1944 року відбувся найбільший бій з німцями в Карпатах – на схилах гори Лопата поблизу міста Сколе. Ворог утратив там 150 убитими, а ще більше – пораненими. Бої з німцями між Сколем, Болеховом і Долиною тривали до 16 липня. У серпні 1944-го повстанці перейшли німецько-радянський фронт і повернулися до Чорного лісу. Відвересня 1944 до січня 1945 курінь «Скажені» майже безперервно рейдує окремими сотнями чи повною силою по цілій області, воює з військами НКВД, атакує обласний центр, низку райцентрів. 7 січня в сутичці важко поранено Різун, команду куреня перебирає Прут.

Василь Штундер був у сотні «Гайдамаки». 10 грудня 1944 року сотня «Гайдамаки» під команду Ясьміна ліквідувала в бою з військами НКВД, котрі грабували людей, біля с. Тростянець, р-н Долини, Івано-Франківськ. 98 ворогів (убитими й пораненими), при втраті 7 убитих і 4 поранених повстанців. Після тривалих боїв перейшли на Тернопільщину. В 1945 р. потрапили в облогу. Під час важкого бою багато хлопців загинули, живими залишилися тільки четверо, серед них – і його односельці і друг Матвій. Василь отримав поранення в ногу (коліно).

28 липня 1945 року Василь Штундер, який лікувався від поранення в підпільному шпиталі і його переховували місцеві мешканці, був схоплений енкаведистами

ГОЛГОФА

ВАСИЛЬ СТУС: КРИЗЬ ТЕРНИ ДО ЗІРОК

(Закінчення. Поч. у №№ 38–42)

Москва ж розв'язалася з українським кандидатом на Нобелівську премію за сталінським заповітом: «Нет человека – нет проблемы». І сталося це вже в часи Горбачова. Захисники Горбачова скажуть, що він, скоріше всього, й не чув про Стуса. Але я певен, що наші справи розглядалися і вирішувалися на найвищому рівні. Особливо небезпечних політичних рецидивістів тоді було чи не стільки ж, як у Кремлі членів Політбюро ЦК КПРС. Горбачов, бачте, затіяв «перестройку», не випускаючи з неволі, здавалося б, перших своїх союзників – політ'язнів, як це всюди водиться. Ба більше, він тримав нас ще й у 1988-му, декого й у 1989-му році, а сам, ставши нобелівським лауреатом миру, розпочав новий набір політ'язнів. Він нас, бачте, помилював. Тобто вважав злочинцями, до яких проявив милосердя. Реабілітація ж настала 1991 року...

Я певен, що адміністрація табору ВС-389/36 дістала завдання з Кремля в будь-який спосіб знищити Василя Стуса до присудження йому Нобелівської премії.

Як це сталося? Найімовірніше його вбили «випадково», опустивши верхні нари на Василя, який сидів внизу.

При ексгумації організатор перепоховання Володимир Шовкоштиний зауважив, що над скроеню Стуса чітко видно пошкодження шкіри, дуже схоже на таке, яке могли залишити нари, якби їх несподівано опустили.

...24 лютого 1989 року 46-літній майор Долматов лів поруч зі Стусом, усього за кілька метрів. А майор Журавков помер через днів десять після Стуса. Журавков-молодший, лейтенант-оперативник, улітку 1987 року втопився в річці Часова. Усе це викликає поважні сумніви, чи справді смерть Стуса настала внаслідок серцевого нападу.

Загадку загибелі Василя Стуса знають виконавці. Деякі з них не випадково скоро померли. Знають замовники, і деякі з них досі живі. Але вони до злочину не признаються.

Одного я певен: це був наказ Кремля – не допустити, щоб українець став лауреатом Нобелівської премії. Та ще й у камері. Але ж писав Василь Стус, що Росія – держава тьми і врешті-решт згине. Що і твориться в наші часи.

Василь ОВСІЄНКО,
лауреат премії ім. В. Стуса

разом зі своїм другом Матвієм. Під час слідства (Кримінальна справа № 19167) енкаведисти застосовували тортури й примушували підписати зізнання. Він відмовився і його засудили до 15 років каторжних робіт із пораненням прав на 5 років і з конфіскацією майна.

Працював у шахті м. Воркута (Росія). 21 вересня 1956 року Штундера Василя звільнили і 5 жовтня того ж року перевели на «вільнонайом» помічником машиніста, а згодом і машиніста вугільного комбайну.

До нього приїхала Параска Миколаївна і вони одружилися, проживши там ще близько двох років. Опісля – повернулись до рідних Драгомирчан. Тут їх не хотіли прописати, а без прописки не брали на роботу. Взимку 1959 року довелось дати згоду на переселення в Херсонську область в Кавховський район, де працювали в радгоспі ім. Рози Люксембург тваринниками. В ті часи працівникам радгоспів не дозволялось мати підсобне господарство, а всі необхідні продукти випускали. Там у них народилось двоє синів. Восени 1963 року, через шість років, повернулись в рідні Драгомирчани, де у них народилась донька. Збудували хату. Параска працювала в місцевому колгоспі до пенсії, Василь – бондарем на птахокомбінаті. Народилися внуки. Василь розповідав їм про пережите, вчив любити Україну, рідну землю, поважати старших, шанувати хліб і всяку корисну працю.

Відійшов у вічність у вже незалежній Україні, та їхнє кохання, народжене у кризовій борні проти ворогів України, живе в їхніх дітях, онуках і правнуках.

Михайло ФРЕЙК,
завідувач МК «Дем'янів Лаз»,
Ірина МИХАЙЛЮК,
студентка медичного університету

З РОСИ І ВОДИ!..

ВІТАЄМО!

з поважним ювілеєм просвітянських активісток Калуша –

Олію СТУПНИЦЬКУ-НЕСПЛЯК, яка зачарована культурою с. Пісочне на Львівщині, сіє добрі зерна делікатного ставлення до людей і природи, проводячи бесіди з дівчатами і юнаками, повертаючи їх до української культури й духовності;

Марію КОЦАН, яка передплачує «Галицьку Просвіту», «Слово Просвіти», інші патріотичні видання й залучає до доброї справи своїх близьких і знайомих, пропагує ідею доброго українського господарювання;

Світлану ЯВОРСЬКУ, яка збагачує культуру Бойківщини своїми віршами й живописними роботами.

Щоб стільки ж раз весна цвіла,
Сьогодні ширі вам бажаєм –
Здоров'я, щастя і добра,
Щоб шлях ваш був такий широкий,
Щоб мало було перешкод,
Щоб ювілей справляти сотий,
Не знали б ви тяжких турбот!
Чистого щастя вам, здорового про-
світянського довголіття, многая і благая літ.
З роси і води!..

Від просвітян Калущини
голова Ігор КОТИК

СУСПІЛЬСТВО

КОЗАКИ РАДУ РАДИЛИ

У Києві відбулася надзвичайна Велка рада Українського козацтва.

Її відкрив благословенням о. Анастолій. Після гімну і священного благословення делегати – історик Володимир Білінський, професори Василь Чумаченко, Юрій Руденко та інші говорили про суспільно-політичну ситуацію в Україні і російську окупацію та боротьбу з агресорами, корупцію, стан українського війська, про необхідність ухвалення Закону про українське козацтво, який би наразі цей розрізнений патріотичний рух звів у одне русло.

Було наголошено, що козацтво свято шанує своїх попередників. Саме його стараннями при підтримці спільноти 14 жовтня урочисто освятають пам'ятники Іванові Мазепі у Полтаві та Гонті й Залізнику в Умані.

– У своєму виступі я наголосив на актуальності військово-патріотичного виховання юнацтва в школі, на потребі відкриття ліцеїв козацтву, на поверненні в паспорт громадянина графі «національність», без чого жоден українець не почуватиметься господарем на своїй землі, – розповів делегат від Прикарпаття – заступник голови ОО Спілки офіцерів України полковник Ігор Гук. – А ще – про єдність, якої так потребуємо. Адже в нашому русі діють кілька козацьких структур, які мало чим різняться, але, реалізуючи свої програми, часом протистоять одні одним. А це недопустимо.

Затверджено ряд ухвал і звернень до очільників влади, а також вручено нагороди козакам-атовцям. Головний отаман Ігор Вардинець одержав найвищу нагороду УПЦ КП – медаль «За жертвність і любов до України».

Богдан ВІВЧАР

АНОНС

ПРЕДКАМ І ПОТОМКАМ ПРИСВЯЧЕНО
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКІ ОБЛАСНЕ
ТА МІСЬКЕ ОБ'ЄДНАННЯ
ВУТ «ПРОСВІТА» ім. Т. ШЕВЧЕНКА

ЗАПРОШУЄМО
на презентацію книжки
Дмитра ЗАХАРУКА
«75. Вибране
до ювілею».

Беруть участь письменники, журналісти, науковці, культурні та громадські діячі.

Вашій увазі пропонуємо виступ народної чоловічої хорової капели «Сурма» Національного медичного університету.

17 жовтня, 15.00
НД «Просвіта»

У НД «ПРОСВІТА»

УКЛІН ВАМ, БОРЦІ ЗА ВОЛЮ!

У НД «Просвіта» відбулися урочистості, присвячені Дню захисника України та українського війська, річниці створення УПА та Дню українського козацтва.

У святково прибраній залі звучить мелодія пісні «За Україну, за її волю», під яку козак і упівець вносять на сцену прапори – державний синьо-жовтий і червоно-чорний – прапор ОУН-УПА. А ведуча Марія Слободян декламує:

Ганьбив наш прапор зловорожий гнів,
Його полотна в попелі лежали...
Але він знов, як день новий, розцвів,
Внесіте прапор вільної Держави!
Повірмо в те, що нас вже не збороть,
І долучаймось до добра і слави!
Хай будуть з нами Правда і Господь
Внесіте прапор Вільної держави!..
Ветеран УПА Іван Ратула заспівав пісню, яку він вивчив, коли вступав у лави повстанців, – «В УПА я йду служити». Пісенну естафету перехоплює хор «Берегиня» Союзу українок. Він дарує учасникам свята пісні «Вічний бій» та «Ми – за свободу».

Ветеранів боротьби за волю, усіх прикарпатців вітає голова МО «Свобода» Руслан Марцінків. Від імені молодого покоління він дякує попередникам, серед яких і його дід, за їхню жертвність у боротьбі за Українську державу.

– Може, вона сьогодні й не така, яку б ми хотіли мати, але вона така є, і наше завдання розбудувати й утвердити її у народів вільним колі справді українською, – наголосив промовець. – Але держава починається з кожного з нас, – з сім'ї, родини, села, міста. І я вірю, що Івано-Франківськ і далі буде містом демократичним, європейським, патріотичним, наповненим національним духом і змістом...

ЗНАЙ НАШИХ!

ХОР «ПРОСВІТА» ЗДОБУВ НОВУ ВІДЗНАКУ

Відлунали акорди Четвертого фестивалю-конкурсу духовної пісні «З пісню до Бога» ім. Кардинала М. Любачівського з благословення митрополита Івана-Франківського кривого Милодимира Війтишина, який відбувся у столиці Бойківського краю – Долині.

Кожен з учасників, незалежно, чи то школярки, чи дорослі, а було їх цього року понад 130, повів додому масу позитивних вражень і часточку тепла й добра від зустрічі з неординарною людиною, зановником цього фестивалю – о. Вітольд Левицьким, велика місія праця якого вражає до глибини душі, адже священник незрячий.

Нелегко в зматеріалізованому світі, де все зводиться до збагачення, виживати творчим особистостям. І не лише виживати, а й активно творчо працювати і за собою вести людей. До цього місіонерів-просвітянину з Долини о. Вітольду не звикати, бо вже має великий досвід. Наділений талантом від Бога до співу, парох церкви Серця Ісуса і Марії завдяки пісенній молитві згуртовує навколо себе шанувальників духовної пісні, а особливо – молоді, дітей, і сам особисто виступає на багатьох концертах як соліст.

Організуючи фестивалі, відкриває нові таланти, сприяє утвердженню віри і шани до Бога, родини, дбає про національне виховання молоді. Треба було бачити, з якою щирістю учасники виспівували кожен рядок пісні.

Географія цьогоорічного фестивалю, приуроченого 150-літтю митрополита Андрея Шептицького, різноманітна: Івано-Франківська область, Тернопільська, Львівська, Закарпатська, Центральна Україна – Кривий Ріг. Кожен конкурсант виборював право на нагороду і виступ на гала-концерті. До складу авторитетного журі входили композитори, викладачі вокалу, поети, представники духовенства, фахівці музики.

Переконала, що якби така послідовна праця з дітьми, молоддю проводилась

Про спадковість поколінь говорив голова ОО Спілки офіцерів України генерал-хорунжий Іван Лазор. Він акцентував увагу на важливості шкільного предмету «Захист Вітчизни». Це розуміють більшість керівників навчальних закладів, намагаючись виділити для нього більше навчальних годин. Промовець подякував голові ОО ВУТ «Просвіта», депутату облради Степану Волковецькому, який сприяв розгляду цієї проблеми на сесії. А назагал патріотів треба виховувати в сім'ї, дитсадку, школі. Маємо розуміти, що ніхто нас не захистить, окрім нас самих, наголосив І. Лазор.

А між виступами співали вокальний ансамбль «Перлінка» ЗОШ № 12, тріо «Бандерівки», студент національного медуніверситету Андрій Мандрик, ансамбль НД «Просвіта» «Квіти ромену», хор «Золота заграда» під керівництвом Богдана Парумби, а студентка коледжу ресторанного сервісу і туризму Діана Іванюк прочитала вірш «Останній бункер».

Ведуча згадує безсмертних героїв – крицевого революціонера Роберта, залізного лицаря Різуна-Грегота і завжди усміненого героя Гамалію, хороброго курінного Прута, беззастих командирів Благого і Шума, безстрашних чотових Мороза, Гонтю й Мишу... Їх тисячі. Естафету подвигу перейняли нинішні герої, які віддали життя за Україну. Учасники урочистостей хвилюю мовчання вшановують їхню пам'ять. На їхню честь звучить гімн УПА «Зродились ми великої години».

А по урочистості учасники покляли дубовий вінок і квіти до символічної могили Героїв УПА в Меморіальному сквері.

Теодор ДРОВНИЧ

ЛЮБИ І ЗНАЙ СВІЙ РІДНИЙ КРАЙ!..

КАЛЕНДАР ПРОСВІТЯНИНА

ЖОВТЕНЬ

(Закінчення. Поч. у № 41, 42)

24 ЖОВТНЯ

90 років від дня народження **Віталія Виноградського** (1925–2012), письменника, журналіста, який у 1964–1975 роках був редактором газети «Прикарпатська правда».

50 років від дня народження **Івана Вишиванюка**, краєзнавця, колекціонера, працівника Коломийського музею народного мистецтва Гуцульщини та Покуття.

25 ЖОВТНЯ

75 років від дня народження **Ярослава Яцківа**, українського астронома, члена-кореспондента Академії наук України, лауреата Державної премії України, уродженця с. Данильче Рогатинського району.

26 ЖОВТНЯ

85 років від дня народження **Івана Скрипника** (1930–2002), краєзнавця, педагога, публіциста, дослідника історії Скиту Манявського.

65 років від дня народження **Дмитра Сивака**, івано-франківського художника, члена НСХУ.

27 ЖОВТНЯ

115 років від дня народження **Василя Тисяка** (1900–1967, Торонто), оперного співака світового рівня, уродженця с. Шевченкове Долинського району.

31 ЖОВТНЯ

90 років від дня народження **Миколи Білана** (1925–1989), українського композитора, педагога, уродженця с. Ясеновець Рожнятівського району.

60 років від дня народження **Ганни Карась**, заслуженого працівника культури України, професора Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника, уродженки с. Раківчик Коломийського району.

Підготував **Петро АРСЕНИЧ**

ЖИТТЯ ОСЕРЕДКІВ

ПІЗНАЛИ ІСТОРІКА

У рамках Тижня національно-патріотичного виховання у Грушківському НВК (ЗОШ І–ІІІ ст. – ДНЗ) члени товариства «Просвіта» підготували та провели науково-практичну конференцію «Роль М. Грушевського в історії українського державотворення та науки», присвячену 149-й річниці народження.

Презентацію про життявий і творчий шлях М. Грушевського підготувала голова «Просвіти», вчитель української мови та літератури Н. Я. Фучик.

Члени «Молодої Просвіти» випустили стінгазету. А також переглянули науково-документальний фільм, присвячений діяльності М. Грушевського.

МАЙЖЕ З НАТУРИ

НЕ ДОМОВИЛИСЯ

– Де твої батьки? – питає вчителька Ігорчика.

– Я їм сказав, а вони хочуть знати, навіщо їх викликають до школи, – відповів Ігорчик.

Учителька не бажає пояснювати Ігорчикові, а наполягає на своєму:

– Бо хочу їх бачити – так і передай.

– Прошу дуже, ось – дивіться, – каже Ігорчик і показує вчительці весільну світліну батьків.

– Це неможливо. Щоб завтра привів батьків до школи.

Наступного дня до Ігорчика:

– Чому не привів батьків?

– Та ви казали – завтра, а нині – сьогодні...

– Це неподобство. Скажеш главі сім'ї, щоб негайно прийшов до школи, – перебиваючи Ігорчика, наказала вчителька і додала: – Домовилися?

– Так, – відповів учень.

– Ігорчику, чому ти не прийшов з главою сім'ї до школи, як ми домовилися?

– Бо тато з мамою сперечаються. Тато закрився у ванні, а мама стукає макогоном у двері й кричить: «Вилазь, дурню, я покажу тобі, хто глава сім'ї!»

Мирослава ГРУШЕВСЬКА,
член НСЖУ, староста хору

Станіслав ГРИНДА